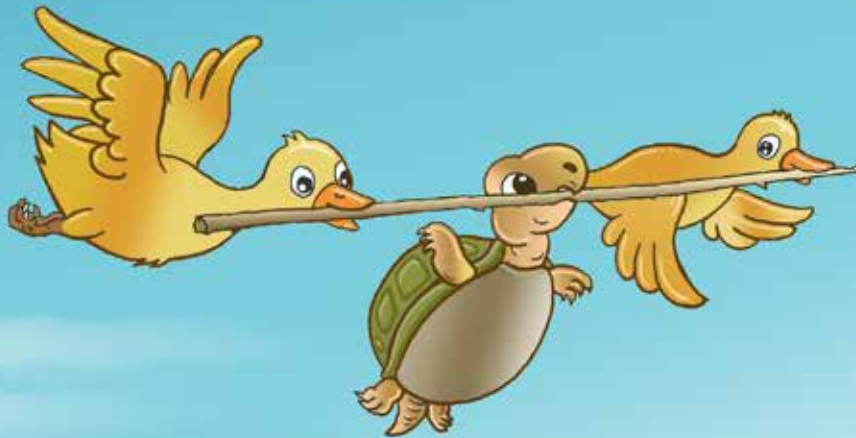

འགྲུབ་

བྱིས་པའི་དུས་དེབ་འདོན་ཐེངས་དགུ་པ།

TALI CHILDREN'S MONTHLY MAGAZINE January 2022

ཁྲ་ལི་བོད་ཀྱི་སྐྱུ་རྩལ་དང་རྩོམ་རིག་གོང་འཕེལ་ཚོགས་པས་ཀྱང་ཉེ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བྱིས་པའི་སྐྱེས་སུ་རྒྱུན་པའི་གཞུང་ཅན་བོད་པའི་ས་ཁུལ་རྣམས་ལ་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་སྐད་ཡིག་བྱིས་པའི་ལས་གཞི་ཁག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཁྲ་ལི་ཚོགས་པ་དེ་ནི་ཁེ་ལེ་གཉེར་མིན་ལ། གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཆབ་སྲིད་དམ་ཚཱ་སྲུགས་ཀྱི་ཚོགས་པ་སུ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་མེད།

The Tibetan Arts and Literature Initiative (TALI) supports projects that promote Tibetan culture and language in Tibetan areas within the People's Republic of China. TALI is a non-profit, non-governmental organization with no political or religious affiliations.

སྐང་ཆེན་སྐྱ་རིང་མའེ་ལྷ་སེ། (Woolly Mammoth)

སྐང་ཆེན་སྐྱ་རིང་མའེ་ལྷ་སེ་ནི་སའི་གོ་ལ་དེའི་སྤྲོད་ནས་ཅ་སྤྲོད་ས་སྐྱ་ཕྱིན་ཟེན་པའི་གདོད་མའི་
སློབ་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་རེད། སློབ་ཆགས་དེའི་རིགས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་གཟུགས་དབྱིབས་དེ་དག་
སྐང་ཆེན་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། སློབ་ཆགས་དེའི་རིགས་ཀྱི་མིང་ལ་ “མའེ་ལྷ་སེ” ཞེས་
འབོད་དགོས་དོན་ནི། ལྷ་རུ་སྐྱའི་ཁྲབ་ཁོངས་ཀྱི་ས་ཁུལ་སི་སྤྱི་རི་ཡུ་ (Siberia) ཡི་ས་འོག་
གི་འབྲུག་རུམ་ནང་ནས་སློབ་ཆགས་ཀྱི་རུས་སྤྲོད་ཆེན་པོ་མང་པོ་ཐོན་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཟད།
སྐབས་ཤིག་ལྷ་སེ་ལྷ་སེ་རིང་ཀྱིས་ཁོངས་པ་དང་། མཆེ་བ་གཉིས་པོ་ཉ་ཅང་གྲུག་པ།

གཟུགས་དབྱིབས་ནི་དེང་སྐབས་ཀྱི་སྤང་ཆེན་འདྲ་བའི་གདོད་མའི་སློབ་ཆགས་ཤིག་གི་ལུས་
སྤང་ཆ་ཚང་ཡོད་པའི་དངོས་དཔེ་ (specimen) ཞིག་རྟེན། ལུས་དེའི་ཡུལ་མི་ཚོས་དུས་
སློམ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུའི་སློབ་ཆགས་ལ་ “མའེ་སྤྲ་སེ།” ཞེས་མིང་ནས་འབོད་ཀྱི་ཡོད་པས།
ཚན་རིག་པ་ཚོས་ཀྱང་སྤང་ཆེན་འདྲ་བའི་གདོད་མའི་སློབ་ཆགས་དེའི་རིགས་ལ་མིང་དེ་ལྟར་

བེད་སློད་བྱས་ཡོད་པ་རེད། སློབ་
ཆགས་དེའི་རིགས་ཀྱིས་དབྱུང་གའི་
ནམ་དུས་ལ་རྩ་རིགས་འདྲ་མིན་དང་
སྐྱེ་མའི་རིགས་རྣམས་བས་སུ་སློད་
པ་དང་། དགུན་ཁའི་ནམ་དུས་ལ་
སྤོང་བྱང་སྤོམ་ཤིང་དང་། ཅི་ཤིང་གི་
པགས་པ་བས་སུ་སློད། ལྷན་དུ་ལྷ་
དང་ལྷ་བསྐྱེགས་ནས་འཚོ་བ་སྤྱེལ་
མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲ།

ཏྲ་སེ་ཁི་ར་སེ་ཤུན་ཨན་ཏེ་ར་སྐྱེ། (Hans Christian Andersen)

སྤྱི་ལོ་ 1806 ལོར་ཡུ་རོབ་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་ཏེན་མག་(Denmark)ལ་འབྲུངས། ཁོང་ནི་སྐྱེ་ངག་པ་ཞིག་དང་། གཞུས་མ་གཏམ་གྱི་འབྲུབ་གཞུང་། སྐྱེ་རིང་། ཡུལ་བསྐྱོར་གྱི་ལམ་ཡིག་མི་སྐྱེར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་སོགས་འབྲི་མཁན་གྱི་ཚོམ་བ་ལོ་ཞིག་གྲང་རེད། ཡིན་ན་ཡང་། ཁོང་གིས་བྲིས་པའི་ “རྒྱལ་པོའི་གྲོན་གོས་གསར་པ། The Emperor’s New Clothes” ཞེས་པ་སྟ་བུའི་སྐོལ་རྒྱུན་གྱི་བྲིས་སྐྱེང་ (Fairy Tale) དེ་རྣམས་ལོ་རྒྱུང་བྲིས་པ་ཚོས་ཤིན་ཏུ་ནས་དགའ་

པོ་བྱེད་པའི་བྲིས་དེབ་ཀྱི་གསལ་སྤྱད་འགྲུར་བས། ཁོང་ནི་སྐྱེད་གྲགས་ཆེ་བའི་བྲིས་སྐྱེང་འབྲི་མཁན་ཞིག་ཆགས། ཁོང་ནས་སྐྱེ་ཆེའི་ནང་དུ་སྐོལ་རྒྱུན་གྱི་བྲིས་སྐྱེང་ཁྱོན་གྲངས་ 156 ཅམ་ཞིག་བྲིས་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་འཇོམ་སྤྱིང་ནང་གི་སྐྱེད་རིགས་མི་འབྲ་བ་ 135 ལྷག་གི་ཐོག་དུ་ཡིག་སྐྱེང་གྲུས་ཟེན་ཡོད་པ་རེད། སྐྱེ་ཞབས་ཨན་ཏེ་ར་སྐྱེ་གྱི་མིང་དེའི་ཐོག་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་བྲིས་པའི་ཚོམ་རིག་གི་གཞུང་སྐྱེད་ཀྱི་དགའ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། ཡུ་རོབ་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་ཁ་ཤིས་ཀྱི་ས་ཆའི་མིང་དུ་འང་བཏགས་ཡོད། དེ་བཞིན་ “ན་གཞོན་ལ་ཆེད་དུ་དམིགས་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་དཔེ་དེབ་སྐྱེན་ཚོགས་ (IBBY)” ཞེས་པའི་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་དེས་ཁོང་གི་སྤྱི་སྐྱེས་སྐྱེད་ཉིན་ལོ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་ ༩ ཚེས་ 3 ཉིན་དེ་དག་ “རྒྱལ་སྤྱིའི་བྲིས་དེབ་ཀྱི་ཉིན་ལོ། International Children’s Book Day” ལ་གཏན་འབེབས་གྲུས་ཡོད་པ་རེད།

སྐད་རིགས་མང་པོ་ཤེས་ན་བཟང་མོས་ཀྱང་།
རང་གི་པ་སྐད་བརྗེད་ན་ངོ་རེ་ཚ།

བྱིས་པའི་ཤེས་བྱའི་བློ་གསལ་མ།

དེང་སང་ང་ཚོས་མཐོང་ཐུབ་པའི་སྐང་ཆེན་གསོན་པོ་ནི་ཨ་ལྷེ་རི་ཀའི་སྐང་ཆེན་དང་། ཨེ་ཤེ་
ཡའི་སྐང་ཆེན་བཅས་རིགས་རྒྱུད་དེ་གཉིས་རེད། ཡིན་ན་ཡང་། ཚན་རིག་པ་ཚོས་སློབ་
ཆགས་ཀྱི་འགྲུར་དོ་རྣམས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་བརྒྱུད། དེང་སྐབས་སའི་གོ་ལ་དེའི་སྟེང་ཏུ་
འཚོ་གནས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པའི་སྐང་ཆེན་གྱི་རིགས་དང་པན་ཚུན་རིགས་རྒྱུད་ཉེ་བའི་གདོད་
མའི་སློབ་ཆགས་ཀྱི་རིགས་རྒྱུད་མི་འདྲ་བ་བཞི་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་སྟེ། མེས་པོའི་སྐང་ཆེན་མའེ་
ལྷ་སེ། (Ancestral mammoth) དང་། ཀོ་ལུམ་སྟེ་ཡའི་སྐང་ཆེན་མའེ་ལྷ་སེ། (Co-
lumbian mammoth) བར་བསྐལ་སྐང་ཆེན་མའེ་ལྷ་སེ། (Steppe mammoth)
སྐང་ཆེན་སྐྱ་རིང་མའེ་ལྷ་སེ། (Woolly mammoth) རྣམས་རེད། དེང་སྐབས་ཀྱི་སྐང་
ཆེན་རིགས་དང་། སྐང་ཆེན་སྐྱ་རིང་མའེ་ལྷ་སེའི་རིགས་རྒྱུད་དབར་ལ་སྤྱིའི་རྣམ་པའི་ཐོག་ཏུ་
འབྱུང་པར་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་གཤམ་གྱི་རེའུ་མིག་ནས་མཐུན་ཐུབ་ཀྱི་རེད།

	སྤང་ཆེན་སྦུ་རིང་མའེ་ལྷ་སེ། Woolly mammoth	ཨ་ཇླེ་རི་ཀའི་སྤང་ཆེན། African elephant	ཨ་ཤེ་ཡའི་སྤང་ཆེན། Asian elephant
ལྷན་པོའི་མཐོ་ ཚད།	ཇླེ་རི་ ༩ - ༡༢ (feet) བར།	ཇླེ་རི་ ༡༠ - ༡༣ (feet) བར།	ཇླེ་རི་ ༡༠ (feet)
མགོའི་དབྱིབས།	ཐོད་པ་ཏུ་ཅང་མཐོ་ཞིང་། དབྱིབས་གོར་རིམ་ཅན།	ཐོད་པ་དམའ་ཞིང་། དབྱིབས་ གོར་ལེབ་ཅན།	ཐོད་པར་དབྱིབས་གོར་ རིམ་ཅན་གཉིས་ཡོད་པ།
ན་ཚོག	ན་ཚོག་ནི་དེང་སྐབས་ཀྱི་སྤང་ ཆེན་རིགས་ལས་ཏུ་ཅང་ཚུང་ བ་ཞིག་ཡོད་པ།	ན་ཚོག་ཏུ་ཅང་ཆེན་སོ།	ན་ཚོག་ཚུང་ཆེན་སོ།

མཆེ་བ།	དེང་སྐབས་ཀྱི་སྲུང་ཆེན་ལས་ ཏུ་ཅང་གྲུབ་པ་དང་། ཆེ་བ། སྲོམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ།		
ལྷ་མཆུ།	ལྷ་མཆུ་དེའི་སྣེ་མོའི་ཡས་མཆུ་ དེ་ལྷུང་ལྷུང་ཞིག་དང་། ལས་ མཆུ་དེ་ལེབ་ལེབ་ཅིག་ཡོད་པ།	ལྷ་མཆུ་དེའི་སྣེ་མོའི་ཡས་མཆུ་ དང་ལས་མཆུ་གཉིས་ཀྱི་ཆེ་ ཆུང་གཅིག་པ།	ལྷ་མཆུའི་སྣེ་མོ་ལ་ཡས་ མཆུ་ཡོད་པ། ལས་མཆུ་ མེད་པ།
སྐལ་བ།	མཐོང་བ་ནས་ཕོངས་རྒྱབ་བར་ ཀྱི་སྐལ་བའི་བྱེན་རྒྱར་ མཐོན་ གསལ་དོད་པ།	སྐལ་བའི་དབྱིབས་དེ་ “ཉ་སྐ” ”ཉྱར་ཡོད་པ།	སྐལ་བའི་དབྱིབས་དེ་དག་ “ཉ་ཅོག”ཉྱར་ཡོད་པ།

ཐ་སྲུང་དོ་སྲོད།

- དཔར་སྒྲིག་འཕུལ་ཆས། ————— Copier
- དཔར་སྐྱུན་འཕུལ་ཆས། ————— Printer
- བཞེར་འབེབས་ཡོ་ཆས། ————— Scanner

རུས་སྐྱལ་གྱིས་གཞན་ལ་འཕྲུང་བ།

བསོད་དོན་གྱིས་རི་མོ་བྱིས།

སྤང་གསལ་བསྟན་འཛིན་ལོར་བུས་བཙོས་འབྲི་བྱས།

སྟོན་མ་ས་ཆ་ཞིག་ལ། རུས་ཡུན་རིང་པོ་ཆར་བ་མ་བབས་ཅང་། ས་ཆ་ཚང་མ་སྐྱམ་པོ་ཆགས་
 བས་གཙང་པོ་དང་། རྗེས་བྱུང་ལྡན་གི་ཚུ་དེ་ཚོ་སྐྱམ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། རྗེས་བྱུང་ཚུང་ཞིག་
 གི་འཁྲིས་ལ་རུས་སྐྱལ་གཅིག་དང་། ངང་བ་གཉིས་འཚོ་བ་བསྐྱལ་ནས་བསྐྱད་ཡོད། ཉིན་ཞིག་
 ངང་བ་དེ་གཉིས་གྱིས་རུས་སྐྱལ་དེ་ལ་“ང་གཉིས་ལྷ་མཁུང་ནས་ས་ཆ་འདི་ལ་འཚོ་བ་སྐྱེལ་
 ཐུབ་པ་མི་འདུག བྱས་ཅང་། ང་གཉིས་ས་ཆ་གཞན་དག་ཞིག་ལ་སྟོ་རྩིས་ཡོད།” ཅེས་བཤད་
 པ་རེད།

རྒྱུ་སྐྱེལ་གྱིས་ལམ་སང་ངང་པ་དེ་གཉིས་ལ། “ངའི་གྲོགས་པོ་ལགས། ང་ཚོ་གསུམ་གྲོགས་པོ་ཡག་པོ་ཡིན་ཅང་། བྱིད་རང་གཉིས་གྱིས་ང་ས་ཆ་འདི་ལ་གཅིག་སྤར་མ་བཞག་པར། ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་མཉམ་དུ་འབྲིད་རོགས་གནང་།” ཞེས་བཤད་པ་རེད། ངང་པ་དེ་གཉིས་གྱིས་རྒྱུ་སྐྱེལ་དེ་ལ་ “ང་གཉིས་ལ་གཞོག་པ་ཡོད་ཅང་། གནམ་ལ་འཕུར་ཐུབ། རང་ལ་གཞོག་པ་ཡོད་མ་རེད། ང་གཉིས་གྱིས་གང་འདྲས་སེ་མཉམ་དུ་འབྲིད་ཐུབ་གྱི་རེད་སྟེ།” ཞེས་སྐད་ཆ་བྲིས་པ་རེད།

རྒྱུ་སྐྱེལ་གྱིས་ངང་པ་དེ་གཉིས་ལ་ “གྲོགས་པོ་གཉིས་ནས་སེམས་ཁྲལ་བྱེད་དགོས་དོན་མེད། ང་ལ་ཐབས་ཤེས་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད།” ཅེས་བཤད་པ་རེད། དེ་ནས་རྒྱུ་སྐྱེལ་དེས་ཤིང་གི་ཡལ་ག་ཐུང་ཐུང་ཞིག་འབྲེར་ཡོང་ནས་ངང་པ་དེ་གཉིས་ལ་བཤད་པར་ “སྔོན་ལ་བྱིད་གཉིས་གྱིས་ཡལ་ག་དེའི་སྐྱེ་མོ་རེ་རེ་ཁའི་ནང་ལ་དམ་པོ་བཅུག་རོགས་གནང་།” ཞེས་བཤད་པ་རེད།

དེ་ནས་རུས་སྐལ་དེས་མུ་མཐུད་ནས་བཤའ་བར། “ངས་ཡལ་ག་དེའི་དགྲིལ་ལ་ཁ་ཡིས་དམ་
 བོ་བཟུང་ཇིས། བྱིད་གཉིས་ཀྱིས་གནམ་ལ་འཕྱར་ན། ང་ཡང་བྱིད་གཉིས་དང་མཉམ་དུ་གནམ་
 ལ་འཕྱར་ཐུབ་ཀྱི་རེད།” ཅེས་བཤའ་བ་རེད།
 མཐའ་མ་དེར། རུས་སྐལ་དེ་དང་བ་གཉིས་དང་མཉམ་དུ་གནམ་ལ་འཕྱར་ནས་ས་ཆ་གཞན་
 དག་ཞིག་ལ་སློབ་བ་རེད།

